

Osztályozás

791.5

Idő

"1959"

Személy

Rudancsra vonatkozó cikkek

Berényi György

Sz.

Vetődik hírek
1959. máj. 21.

Ismét a gyermekeké a Bábszínház, irodalmi műsor is van már a számukra — mégis

többet vár színházainktól a „jövő közönsége”

Ezen a héten tartja alakuló ülését az Országos Népművelési Tanács új szakbizottsága, amely az ifjúság művelési nevelését lesz hivatott segíteni. A bizottságra — amelyben az oktatás és a népművelés szakemberei, pedagógusok és tömegszervezeti vezetők foglalnak helyet — egy sereg probléma megoldása vár.

Az egyik ilyen problémát — az ifjúság színház-igényének kielégítését — a közelmúltban a sajtó is felvetette. Javaslatoik, ellenérvek láttak napvilágot, de szinte kizárólag a közép- és főiskolásokat illetően. Márpedig a 14 éven aluliak esztétikai nevelése semmivel sem kevésbé fontos. Sőt, e tekintetben még több a nehézség, számosabb a tennivaló.

Az épület — vagy a műsor?

Legyen-e ismét önálló színháza Budapesten az ifjúságnak? — ekörül zajlik mostanában élénk vita. Véleményünk szerint nem ez a probléma lényege. Hogy „Ifjúsági Színház”-at, „Üttörő Színház”-at hirdetnek a neonbetűk az épület homlokzatán, vagy Madáchot, Jókait — nagyjában-egészében mind egy. A kérdés: játszának-e odabent, a színpadon az ifjúságnak? S játszának-e a 14 éven aluli közönségnek is? Mert a *Bánk bán*, a *Tartuffe*, a *Cyrano* — még ha külön ifjúsági előadáson mutatják is be — ennek a korosztálynak enyhén szólva korai.

Az új évadra kidolgozott műsortervek — két színház kivételével — semmit nem íérnek a gyermekközönségnek. Az egyik kivétel a *Déryné Állami Faluszínház*, amelynek együttese az általános iskolák felső tagozatos tanulói részére bemutatja Molnár Ferenc *Pál utcai fiúk*-ját, meg a *Három szegény szabólegény*-t (ez ugyan nem éppen 10—14 éveseknek íródott, de azok is „megnézhetik”), s készül Jókai *A lócsai fehér asszony*-ának és Mikszáth *Tavaszi rygék*-jének átirata is. Szó van ezenkívül egy szovjet ifjúsági darab bemutatásáról.

Kevés egy bábszínház

A másik kivétel: az *Állami Bábszínház*, amely az idén végre ismét a gyermekeké lett. Az elmúlt években a színház előadásainak csaknem felét felnőtteknek tartotta, míg a most indult évadban 920 előadásából 835 a gyermekekét szórakoztatja. Ezentúl az iskolai szünidőkben is játszik a gyermekeknek, s az év 35 vasárnapján egy-egy peremvárosi művelődési otthonban vendégszerelnek a színház művészei. Az idén először vidéken is tartanak előadásokat, még hozzá az évad végéig négy-százat. A minap lezajlott első vidéki vendégjátékukon, Tatabányán és környékén két nap alatt nyolc ízben, 3500 gyermek előtt mutatták be műsorukat. A hatalmas érdeklődés máris igazolta a tájelőadások szükségességét. S egyben jelezte azt is, hogy a tíz éven aluliak bábszínház-igényének kielégítése ezzel nem tekintendő megoldottnak.

Figyelemre méltó, hogy míg Romániában 22, Csehszlovákiában 15, Lengyelországban 23 hivatásos bábszínház működik, addig nálunk (a győri bábszínház megszüntével) mindössze egy van. Márpedig a magyar gyermekek, 4 éves-

től 10—11 éves korig, aligha kedvelik kevésbé a bábszínházat, mint román, cseh, lengyel pajtásaik. Az amatőr bábjátékok rendszertelenül és csak egy-egy szűk körzetben tartott előadásaikkal nem pótolhatják a hiányt; van azonban köztük néhány — például Szegeden, Debrecenben, Miskolcon — amelyet jó hivatásos bábszínházzá, rendszeresen játszó és nagy területet bejáró együttesé lehetne fejleszteni.

Pályázatot gyermekdarabokra!

Többi állami színházunk kapujára bizvást kitehetnék a táblát: „Csak 14 éven felülieknek!” Mentségükre szolgál, hogy rendkívül nagy a hiány előadásra méltó, jó gyermekdarabokban. „Nem írnak az írók” — panaszkodik a minisztérium színházi osztályán. S ez igaz. De nem lehetne némi ösztönzést adni íróinknak ilyen irányban? A tavasszal kiírt *dramai pályázat* kér ugyan „ifjúsági műveket is, de nem kér gyermekdarabot. Nagy szükség lenne néhány „Pál utcai fiúk” típusú darabra, amely követeésre méltó hősöket, eszményeket állít a 10—14 éves gyermekek elé; s *mesejátékokra*, amelyek a tíz éven aluliaknak nyújtanak tartalmas szórakozást. *Egy ilyen értelmű pályázat bizonyára nem maradna hatástalan.*

Amit az említetteken kívül, „színház” címen nyújtanak itt-ott a gyermekeknek, ab-

ban nincs sok köszönet. Különléte brigádok és alkalmi vállalkozások, többnyire a szakszervezetek, üzemek művelődési otthonaiban, előadások például a Tamás bátya kunyhó-ját — operetté silányítva, a *Kis Lordot* nagyapának maszkírozott tizéves gyerek szereplővel, a *giccsnek nevelve* ily módon híveket. Sokhelyütt erőltetik a gyermekszínjátszást, amely esztétikai nevelés helyett rendszerint csak a szülői hiúság legyeztetésének eszköze. Egy soproni művelődési otthonban *gyermekszereplőkkel adták elő — s persze gyermekközönségnek — a Bahcsiszeráji szökőkút háremjelenetét, a hozzátartozó hastáncot...*

Selejt helyett: irodalom

Az efféle kulturális selejt versenytársaként lépett színre néhány hónapja az Országos Nótanács és az Egyetemi Színpad *„Tarka lepke, kis mese”* című műsora (amelyet lapunk annakidején örömmel üdvözölt) s amely immár csaknem harminc előadáson nyújtott valódi irodalmat — könnyed, szórakoztató formában — tíz éven aluli gyermekeknek. A műsort most az Országos Rendező Iroda is átvette, s így az október végétől, hetenként egyszer a *Bartók-teremben, sőt vidéken is színre kerül*. Egy másik, igényes gyermekműsor is készül, a Nótanács megbízásából: három (kínai, francia és magyar) népi táncjáték, mesemondóval. Csak-hogy: több ilyen kellene...

Tennivaló tehát akad bőven. Örvendetes, hogy az Üttörő Szövetség is napirendre tűzte s elnöksége rövidesen tárgyalni fogja a gyermekek esztétikai nevelésének ügyét. Reméljük, az Országos Népművelési Tanács most alakuló bizottsága eredményesen munkálkodik majd egyebek közt azon is, hogy színházaink az eddiginél nagyobb részt vállaljanak a gyermekek szépre, jóra neveléséből.

Berényi György